Verkko-osasto / Kehittämisyksikkö
Marjukka Vihavainen-Pitkänen

23.11.2018

Liikenne- ja viestintävaliokunta
Eduskunta

Valtioneuvoston selvitys EU:n ja Aasian välisiä yhteyksiä koskevasta strategiasta; E 95/2018 vp

Liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt liikenne- ja viestintäministeriöltä asiantuntijalausuntoa valtioneuvoston selvityksestä, joka koskee EU:n Euroopan ja Aasian välisiä yhteyksiä koskevaa strategiaa.

Euroopan komissio on jakanut muille EU-instituutioille Euroopan ja Aasian välisiä yhteyksiä (connectivity) koskevan strategian elementit 19.9.2018 ulkoasioiden- ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan ja komission varapuheenjohtajan Federica Mogherinin tiedonannolla. Tämän pohjalta on annettu neuvoston päätelmät ulkoasianneuvoston yhteydessä 15.10.2018. Euroopan ulkosuhdehallinto (EUH) konsultoi jäsenmaita useaan otteeseen strategiaa laatiessaan, muun muassa strategiakartoituksella jäsenmaiden prioriteeteista. Pääasiallisesti Suomen prioriteettien muotoiluun osallistuivat ulkoministeriö (Amerikan ja Aasian osasto sekä Itäosasto), työ- ja elinkeinoministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö sekä Tulli. Strategian toimeenpano on käynnissä ja siitä keskustellaan myös kumppanimaiden kanssa eri kokoonpanoissa. Komission ja korkean edustajan on määrä raportoida strategiasta ja siihen sisältyvien aloitteiden etenemisestä.

Liikenne- ja viestintäministeriö yhtyy ulkoministeriön esittämään kantaan ja pitää tärkeänä Euroopan ja Aasian välisten yhteyksien kehittämistä ja on tyytyväinen uuteen strategiaan. Strategiassa on huomioitu hyvin Suomen kansalliset prioriteetit ml. laaja connectivity-käsite, joka sisältää sekä liikenne- että viestintäyhteydet. Liikenne- ja viestintäministeriössä on työstetty ns. isoa kuvaa, jossa liikenne- ja viestintäverkoilla on keskeinen merkitys kasvun, kilpailukyvyn ja työllisyyden edistämisessä. Verkot ovat yhteiskunnan kehityksen muutosvoima, joihin tehdyt investoinnit palautuvat maan parempana kilpailukykynä ja hyvinvointina. Liikenne- ja viestintäministeriön näkemyksen mukaan Suomea tulisi tarkastella uudella tavalla, vaihtoehtoisena käytävänä ja solmukohtana maailmanlaajuisille matkustaja-, tavara- ja datavirroille. Tähän liittyvät myös suurhankkeet, joita liikenne- ja viestintäministeriössä selvitetään kuten Jäämerenrata, Rail Baltica sekä Helsingin ja Tallinnan välinen tunneli. Suomesta on mahdollista tehdä datan, ihmisten ja tavaroiden välisen liikenteen solmukohta, jolloin pohjoinen reitti tarjoaisi uuden globaalin liikenneväylän Suomen ja Aasian välille.

EU:n komission on tarkoitus aloittaa TEN-T-asetuksen väliarviointi 2020-luvun alussa. Tässä yhteydessä on mahdollisuus jatkaa TEN-T-verkkoa edelleen kohti Jäämerta. Jäämeren radassa, Helsinki-Tallinna -tunnelissa ja Rail Baltica -hankkeessa on mahdollista kuroa umpeen eurooppalaista investointivajetta ja samalla myös edistää laajemman, ympäristöystävällisemmän ja älykkäämmän verkoston luomista Euroopan pohjoisosiin.

Tiedonsiirrontarve tulee arvioiden mukaan kasvamaan monikymmenkertaiseksi vuoteen 2025 mennessä. Koillisväylän kaapeliyhteyden avulla on mahdollista toteuttaa nopein fyysinen tietoliikennereitti

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite
Eteläesplanadi 16
(kirjaamo)
Helsinki
Postiosoite
PL 31
00023 Valtioneuvosto
Puhelin
029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

Aasiasta Pohjois- ja Keski-Eurooppaan Norjan, Venäjän ja Suomen kautta. Se vähentäisi merkittävästi Euroopan ja Aasian välisen tietoliikenteen viivettä, millä on olennainen merkitys muun muassa uuden sukupolven matkaviestinnän verkkoyhteyksien (5G) kehittymiselle. Suomen näkökulmasta hanke edistää Suomen kilpailukykyä, kasvua ja työllisyyttä ja tuo lisää kapasiteettia viestintäverkkojen käyttöön.

Liikenne- ja viestintäministeriön näkemyksen mukaan on erittäin tärkeää, että EU:n komission connectivity-strategia käsittelee yleisemmin Euroopan ja Aasian välisiä yhteyksiä, eikä siinä rajoituta ainoastaan kahdenvälisiin suhteisiin. Suhteessa kumppaneihin strategia kattaa EU:n kahdenväliset, alueelliset ja kansainvälisissä organisaatioissa tapahtuvan yhteistyön ulottuvuuden muodot. Kahdenvälisessä ulottuvuudessa korostetaan yhteistyön mukauttamista vallitseviin olosuhteisiin ja yhteistyön kehittämistä olemassa olevien kumppanuuksien pohjalta. Uuden strategian tarkoitus on tarjota alusta yhteistyön kehittämiselle. Jo tehtyä yhteistyötä tulisi strategian asettaman mallin suuntaan mukauttaa sekä uusia dialogikumppaneita etsiä. Uusi strategia tulisi nähdä EU:n selkeänä signaalina kumppaneille unionin halusta yhteistyön kehittämiseen ja tälle antamasta painoarvosta.

EU:n puitteissa on korostettu tarvetta integroituun lähestymistapaan. Uusien kauppareittien avaaminen ja infrastruktuurin rakentaminen on hyödyllistä kaikille osapuolille, vaikka se tarjoaa myös haasteita. EU:lle on tärkeää taata yritysten tasapuolinen kilpailu ja löytää oikeat yhteistyömekanismit ja -säännöt. Tämä koskee myös vuonna 2015 EU-Kiina-huippukokouksen yhteydessä perustettua EU:n ja Kiinan välistä yhteistyötä Kiinan Belt and Road –aloitteen ja EU:n hankkeiden välillä. Keskustelua on jatkettu EU-China Connectivity Platformin puitteissa, jossa on kartoitettu yhteistyömahdollisuuksia TEN-T ja Belt and Road / Silkkitiehankkeiden välillä. Kiina on EU:n toiseksi suurin kauppakumppani ja EU kiinalaisyritysten suorien investointien pääkohde. Suomella ei ole ollut EU - China Connectivity Platformiin liittyviä hankkeita.

Strategia keskittyy moniin Suomen kannalta tärkeisiin asioihin, kuten lentoyhteyksien helpottamiseen Euroopan ja Aasian välillä, digitaalisten yhteyksien parantamisen tärkeyteen ja säätelykehysten merkitykseen. Vaikka strategia ei keskity yksittäisten infrastruktuuriprojektien listaamiseen, on siinä mainittu esimerkkinä Suomen kannalta tärkeitä hankkeita, kuten Euroopan ja Kiinan välisten rautatieyhteyksien parantaminen. Euroopan ja Kiinan välillä on toimivia rautatieyhteyksiä ja myös meriyhteyksiä, jotka tulee huomioida uusia yhteyksiä arvioitaessa ja kehitettäessä. On tärkeää varmistaa, että on useita vaihtoehtoisia reittejä ja kilpailua.

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite
Eteläesplanadi 16
(kirjaamo)
Helsinki
Postiosoite
PL 31
00023 Valtioneuvosto
Puhelin
029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi